

Informacije za medije

Sud obilježava 20 godina od pristupanja deset država Europskoj uniji: novi ustavni trenutak za Europu

Sadržaj

Globalni utjecaj.....	2
Uvod 2	
Organizacija i funkcioniranje	2
Povijesna sudska praksa	3
Sporovi i radno opterećenje	3
Opći razvoj pravosudne aktivnosti (zahtjevi za prethodnu odluku) (2004. – 2024.)	4
Zgrade.....	8

Globalni utjecaj

Uvod

Nova pristupanja, institucija koja raste. Izgradnja zajedničke budućnosti u svim europskim zemljama odvijala se u nekoliko faza, odmah nakon Drugog svjetskog rata do danas. Sa šest država osnivačica u 1957., Europska zajednica, a potom Europska unija (EU) postupno se povećala na 27 članica.

Od svih naknadnih proširenja, ono iz 2004. bilo je najveće. Naime, 1. svibnja 2004. Unija je u jednom mahu prihvatila deset novih država članica: Cipar, Češku Republiku, Estoniju, Latviju, Litvu, Mađarsku, Maltu, Poljsku, Slovačku i Sloveniju. Tako je broj država članica porastao s 15 na 25.

Kakav je bio utjecaj tog važnog događaja na sudsku instituciju Unije, osobito u pogledu njezine organizacije i funkcioniranja te radnog opterećenja?

Organizacija i funkcioniranje

- Deset sudaca imenovano je na Sudu, deset sudaca na Općem sudu ([Akt o uvjetima pristupanja novih država članica Europskoj uniji](#)).
- Broj nezavisnih odvjetnika Suda u 2004. nije se promijenio te je ostao osam. Tek je 2013. broj nezavisnih odvjetnika povećan na 11 (Ugovor predviđa da Sud može pozvati Vijeće, koje odlučuje jednoglasno, radi povećanja broja nezavisnih odvjetnika – u skladu s [Izjavom br. 38 priloženom Ugovoru iz Lisabona](#)).
- Kako bi se Sudu i Općem sudu omogućilo da se nose s izazovima proširenja, Ugovorom iz Nice uvode se određene izmjene kako bi se olakšala integracija novih sudaca i upravljanje dodatnim radnim opterećenjem:
 - Mišljenja nezavisnih odvjetnika više se ne iznose nužno u svakom predmetu. Stoga, ako Sud smatra da se u predmetu ne postavlja novo pravno pitanje, može odlučiti, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, da će se o predmetu odlučiti bez mišljenja.
 - Uspostavljena je veza između **broja država članica i broja sudaca**. Za Sud je taj broj jednak broju država članica. Za Opći sud on je *barem* jednak tom broju, otvarajući put mogućem povećanju broja njegovih sudaca.
 - Osnovano je **veliko vijeće**, čiji broj sudaca Statut utvrđuje na trinaest (sada petnaest). Tim sastavom, pred kojim se vode najvažniji sporovi, predsjedja predsjednik Suda, a u njemu također zasjeda potpredsjednik.
 - **Podjela nadležnosti između Suda i Općeg suda** mijenja se: Opći sud sada je nadležan za odlučivanje u prvom stupnju o svim izravnim tužbama, osim određenih posebnih tužbi.

- Općem sudu dodijeljena je nadležnost za odlučivanje o **prethodnim pitanjima** u posebnim područjima utvrđenima Statutom. Ta nadležnost do danas nije provedena. Međutim, u studenome 2022. Sud je uputio zakonodavni zahtjev Europskom parlamentu i Vijeću kako bi se, s jedne strane, na Opći sud prenijela nadležnost u prethodnom postupku Suda u šest posebnih područja (porez na dodanu vrijednost, trošarine, Carinski zakonik, tarifno razvrstavanje robe u kombiniranu nomenklaturu, odšteta i pomoć putnicima te sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova) i, s druge strane, proširilo područje primjene mehanizma prethodnog dopuštanja žalbi protiv odluka Općeg suda (koji je prvotno stupio na snagu u svibnju 2019.).

- U pogledu osoblja, **broj osoblja u instituciji** povećao se s 1010 (2000.) na 1140 (2003.) i na 1641 (2004.).

Godina	2000.	2003.	2004.	2005.	2007.	2010.	2015.	2020.	2022.	2023.
Proračunska radna mjesta	1010	1140	1641	1743	1882	1927	1998	2073	2110	2302

- Proračun institucije također se povećao.

Godina	2000.	2003.	2004.	2005.	2007.	2010.	2015.	2020.	2022.	2023.
Proračun (mil. eura)	131,3	150,6	235	229	272,2	329,3	357,1	436,6	464,8	486

Povijesna sudska praksa

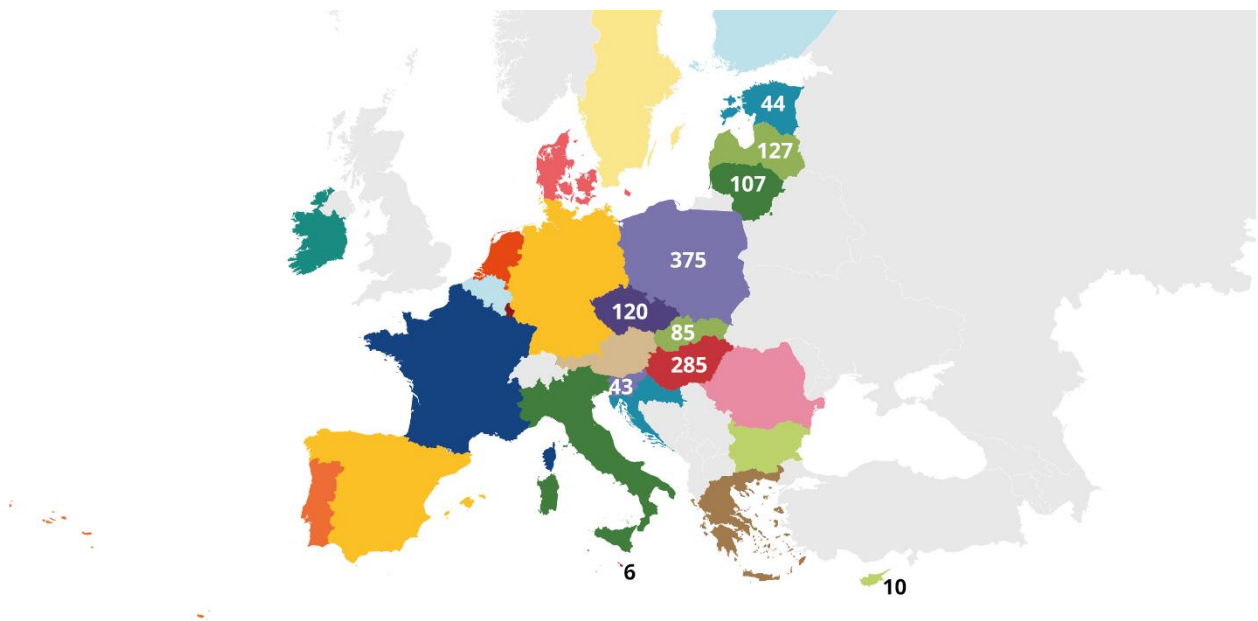
U okviru pristupanja 2004. institucija je izabrala početni popis od 57 presuda od 1954. do 2000., koje su prvotno preveli i revidirali nacionalni prevoditeljski centri i koje su završili jezični odjeli Suda. Jezični odjeli Suda preveli su drugu skupinu od 79 odluka, koja obuhvaća razdoblje od 2001. do travnja 2004., također na jezicima država pristupnica iz 2004.

(https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_14955/hr/).

Sporovi i radno opterećenje

- Doprinosi država članica koje su pristupile europskoj pravnoj strukturi 2004. bio je znatan: od 1. svibnja 2004. do 31. ožujka 2024. sudovi deset država pristupnica uputili su ukupno **1202** zahtjeva za prethodnu odluku.
- Prva prethodna pitanja bila su upućena već 2004. (dva predmeta iz Mađarske).

- Broj prethodnih pitanja ostao je relativno nizak tijekom prvih godina (u 2006. manje od deset). Nakon toga došlo je do njegova znatnog rasta (20 u 2008., 45 u 2011., 65 u 2014., 103 u 2020.), a zatim se stabilizirao na sadašnjoj razini (120 u 2023.).

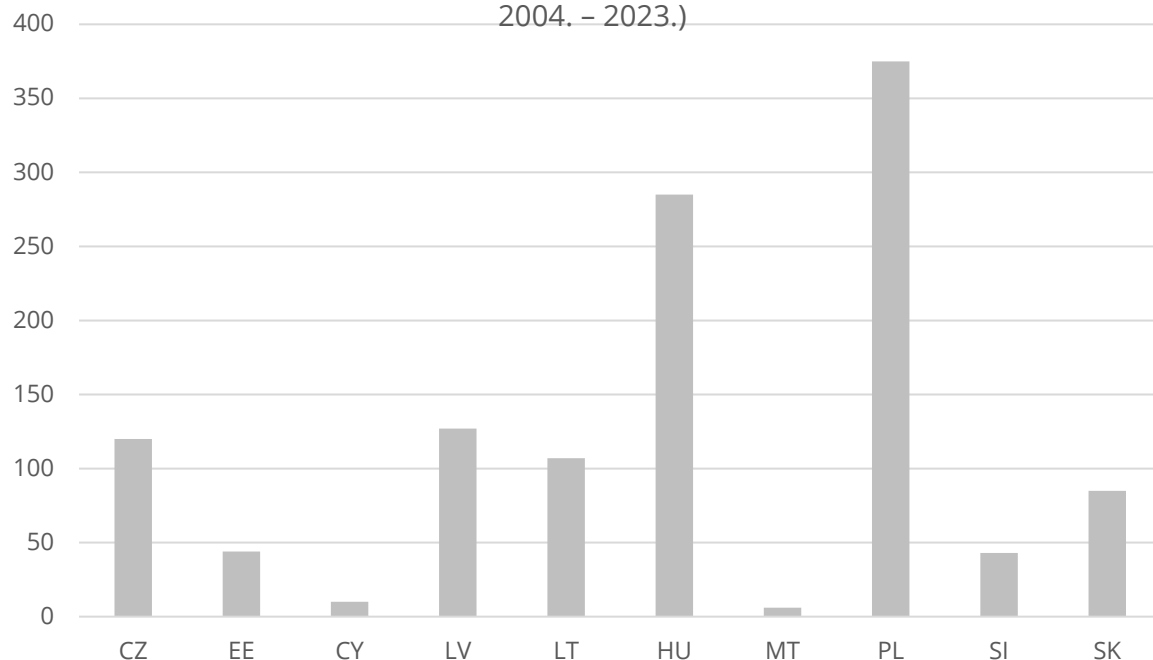
Opći razvoj pravosudne aktivnosti (zahtjevi za prethodnu odluku) (2004. – 2024.¹)

Godina	Češka Republika	Estonija	Cipar	Latvija	Litva	Mađarska	Malta	Poljska	Slovenija	Slovačka
2004.	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
2005.	1	0	0	0	0	3	0	1	0	0
2006.	3	0	0	0	1	4	0	2	0	1
2007.	2	2	0	0	1	2	0	7	0	1
2008.	1	2	1	3	3	6	0	4	0	0
2009.	5	2	1	4	3	10	1	10	2	1
2010.	3	0	0	3	2	6	0	8	1	5
2011.	5	1	0	10	1	13	0	11	1	3
2012.	7	5	0	5	2	18	1	6	0	9
2013.	7	3	3	5	10	20	0	11	1	4
2014.	6	0	2	7	6	23	0	14	4	3
2015.	8	2	0	9	8	14	0	15	5	5
2016.	5	1	0	9	8	15	1	19	3	6
2017.	4	7	0	5	10	22	0	19	3	6
2018.	12	2	1	5	6	29	0	31	2	6
2019.	5	3	1	12	7	20	1	39	5	10
2020.	9	3	0	17	7	18	0	41	2	6
2021.	8	2	0	12	15	17	0	34	7	2
2022.	13	4	0	4	6	20	0	39	0	7

¹ 31. ožujka 2024.

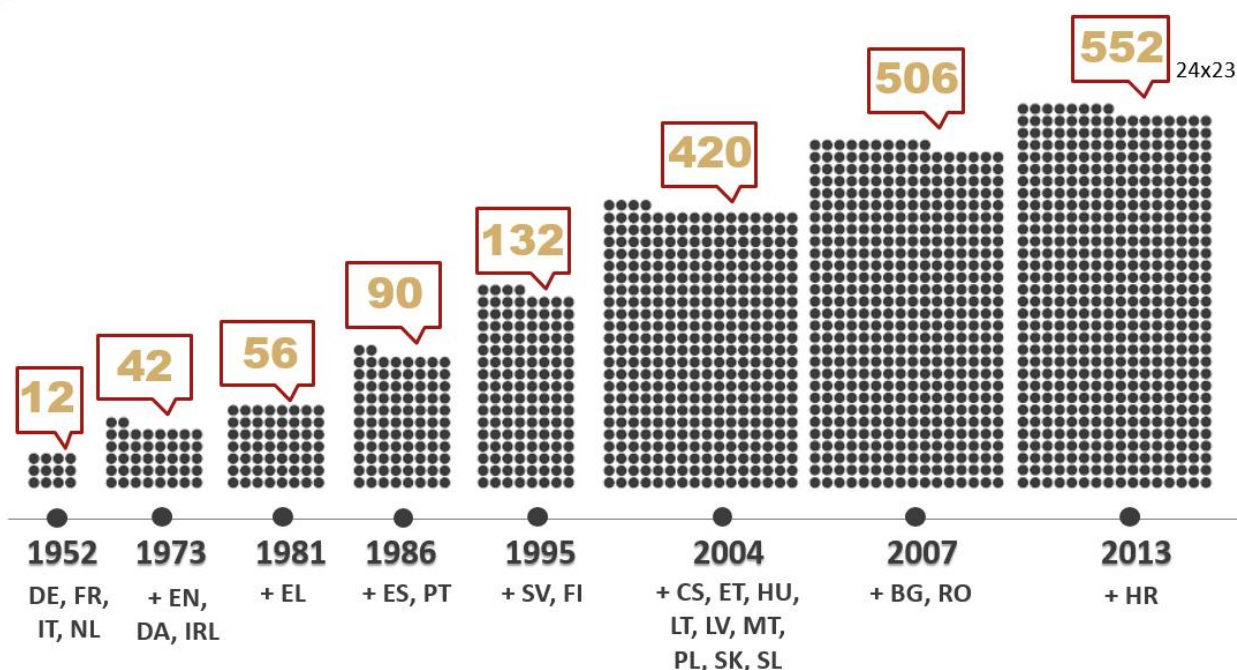
2023.	12	4	1	15	6	18	2	48	6	8
2024.	4	1	0	2	5	5	0	16	1	2
Ukupno	120	44	10	127	107	285	6	375	43	85

Opći razvoj pravosudne aktivnosti (zahtjevi za prethodnu odluku,
2004. – 2023.)

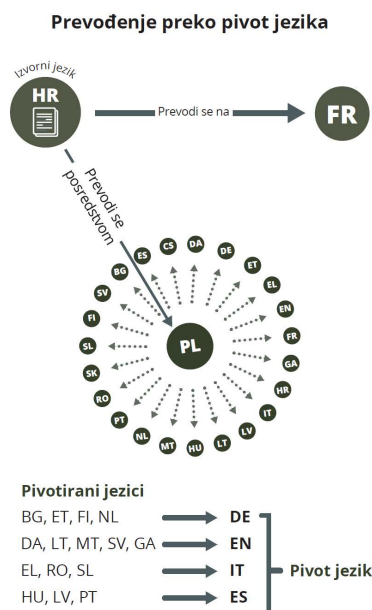
- Proširenje iz 2004. godine također je znatno utjecalo na **jezični režim** Suda Europske unije.
- Dok je prilikom svojeg osnivanja Ekonomska zajednica za ugljen i čelik (EZUČ) imala četiri službena jezika, naknadna proširenja povećala su taj broj: sedam službenih jezika u 1974., osam u 1981., deset u 1986., dvanaest u 1995. i **ukupno 21 službeni jezik u 2004.** Naknadna proširenja povećala su taj broj na sadašnja 24 službena jezika.
- Postupci se mogu pokrenuti te se pred Sudom i Općim sudom o njima može raspravljati na svakom od 24 službena jezika, a odluke koje donose oba suda dostupne su na 24 jezika, osim u iznimnim slučajevima. To je načelo pune višejezičnosti.
- „Sud uspostavlja jezičnu službu koju čine stručnjaci s odgovarajućim pravnim obrazovanjem i temeljitim znanjem više službenih jezika Europske unije.” (članak 42. Poslovnika).
- To povećanje broja službenih jezika dovelo je do velikog povećanja broja jezičnih kombinacija: s 12 u 1952. na 420 u 2004. (552 danas).

JEZIČNE KOMBINACIJE

- Osobito nakon proširenja 2004., Sud i Opći sud postupno su provodili niz mjera za povećanje učinkovitosti i smanjenje radnog opterećenja u području prevođenja. Stoga su revidirali svoju praksu objave presuda i rješenja (selektivna objava). Isto tako, smanjena je duljina dokumenata koje je potrebno prevesti te je ukinuto izvješće za raspravu na Sudu. Osim toga, od 2013. Opći sud može odlučiti objaviti presudu *in extenso* samo na jeziku postupka i predvidjeti ulomke na drugim jezicima, navodeći samo točke presude koje smatra korisnima objaviti. Tako je 2014. ostvareno smanjenje radnog opterećenja u području prevođenja za 40 %.
- Druga mjera koja je donesena u očekivanju proširenja iz 2004. jest uvođenje sustava prevođenja preko takozvanih „pivot” jezika, uz izravno prevođenje s izvornog jezika. Kako bi se odgovorilo na povećani broj jezičnih kombinacija zbog povećanja broja službenih jezika, odlučeno je da će se, u slučaju nemogućnosti izravnog prevođenja, prevođenje obavljati preko njemačkog, engleskog, španjolskog, talijanskog i, od 2019., poljskog. Ti se jezici zovu „pivot jezici” jer se na jedan od tih pet jezika, u skladu s unaprijed određenim kombinacijama, prevode tekstovi sastavljeni na svim drugim jezicima (takozvani „pivotirani jezici”) prije nego što se prevedu na potrebne jezike, u skladu sa shemom u nastavku. S obzirom na posebnu ulogu francuskog jezika (jezik dijaloga sudaca u postupcima), prijevodi s francuskog na sve druge jezike uvijek su izravni prijevodi. Odjel za pravno prevođenje za francuski jezik pokriva sve službene jezike Unije.

[INFOGRAFIKA „Prevođenje preko pivot jezika”]

Što se tiče usmenih prevoditelja, kako bi se uvijek osiguralo usmeno prevođenje čak i za najmanje korištene jezične kombinacije, oni se sve više koriste tehnikama usmenog prevođenja preko „posrednog” jezika i preko „povratnog” jezika. U prvom slučaju usmeno prevođenje ne obavlja se izravno s jezika govornika, nego s usmenog prijevoda drugog usmenog prevoditelja; u drugom slučaju usmeno prevođenje govornika povjereno je usmenom prevoditelju istog materinskog jezika koji je sposoban usmeno prevoditi govor na drugi jezik.

[INFOGRAFIKA „Izravno usmeno prevođenje ili usmeno prevođenje preko posrednog jezika”]

Zgrade

U pogledu nekretnina proširenje iz 2004. bilo je popraćeno proširenjem i obnovom palače kojom Sud od 1972. raspolaže u Luxembourg, na Kirchbergu (vidjeti povijest zgrada:

https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_3943801).